

Motion till riksdagen

1985/86:K712

Mats O Karlsson och Gunnar Thollander (s)

Slopande av enmansvalkretsar vid val av fullmäktige i kyrkliga samfälligheter

Enmansvalkretsar är främmande för valsystemet och den politiska uppbyggnaden i vårt land. Likväl förekommer det i val till fullmäktige i kyrkliga samfälligheter på grund av bestämmelser i lagen om kyrkofullmäktigeval 4 och 4 a § § att varje församling skall utgöra egen valkrets. Tanken bakom detta borde vara att garantera varje församling representation i fullmäktige. Denna garanti är dock en chimär, eftersom det inte föreskrivs bostadsband för kandidaterna på valsekeln utan partierna är oförhindrade att exempelvis ha samma valsekel i hela samfälligheten.

Effekten av valsystemet kan illustreras med Enköpings kyrkliga samfällighet, som består av 19 församlingar. Av fullmäktiges 49 mandat fördelas 23 i tätorten Enköpings församling, 3 mandat tilldelas den näst största församlingen. 2 mandat vardera fördelas till 6 församlingar och 11 församlingar är enmansvalkretsar.

De borgerliga partierna samverkar i valen. I de 11 enmansvalkretsarna, som är små landsbygdsförsamlingar, är det nästan en självklarhet att mandatet tillfaller den borgerliga listan. Motivationen för de socialdemokratiska väljarna att över huvud taget delta i valet är därför minimal. Även med 2 mandat är det med hänsyn till befolkningsstrukturen mycket svårt att få ett rättvist valutslag. Valresultatet i 1985 års val blev 10 s-mandat och 39 b-mandat. Beräknat på totalt avgivna röster skulle fördelningen ha blivit 15 s- och 34 b-mandat om samfälligheten utgjort en valkrets. En jämförelse med kommunfullmäktigevalet 1985 ger för samma område en fördelning av rösterna mellan s och m+fp+c av 49,5 % s mot 50,5 % m+fp+c och en mandatfördelning av 24–25.

Denna illustration visar med all önskvärd tydlighet att valsystemet motverkar ett rättvist demokratiskt utslag.

I vallagen stadgas om val av kommunfullmäktige att kommun skall indelas i valkretsar om antalet röstberättigade överstiger 24 000 samt att varje valkrets skall omfatta minst 15 mandat.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till ändring i lagen om val av kyrkofullmäktige så att valresultatet medför en partipolitiskt rättvis kyrkofullmäktigeförsamling.

Stockholm den 21 januari 1986

Mats O Karlsson (s)

Gunnar Thollander (s)